REPUBLIKA SLOVENIJA
URAD VLADE RS ZA SLOVENCE V ZAMEJSTVU IN PO SVETU

Erjavčeva 15, 1000 Ljubljana

T: 01 230 80 00, 01 230 80 01
F: 01 230 80 17
E: urad.slovenci@gov.si
www.uszs.gov.si

Številka: 53010-6/2026-1537-18
Ljubljana, 16. 11. 2026
GENERALNI SEKRETARIAT VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE Gp.gs@gov.si

ZADEVA: Poročilo o obisku državne sekretarke na Uradu Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu dr. Helene Jaklitsch v Argentini, Čilu in Urugvaju v času od 9. do 19. oktobra 2026 – predlog za obravnavo

1. Predlog sklepov vlade:

Na podlagi prvega odstavka 2. člena in šestega odstavka 21. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 – ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13 – ZDU-1G, 65/14, 55/17, 163/22 in 57/25 - ZF) je Vlada Republike Slovenije na ... seji dne ... sprejela naslednji

SKLEP:

Vlada Republike Slovenije se je seznanila s Poročilom o obisku državne sekretarke na Uradu Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu dr. Helene Jaklitsch v Argentini, Čilu in Urugvaju v času od 9. do 19. oktobra 2026.

mag. Janja Garvas
GENERALNA SEKRETARKA

Sklep prejmejo:
- Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu
- Ministrstvo za zunanje in evropske zadeve
- Ministrstvo za izobraževanje, znanost in mladino
- Ministrstvo za gospodarstvo, delo in šport

2. Osebe, odgovorne za strokovno pripravo in usklajenost gradiva:

- dr. Helena Jaklitsch, državna sekretarka, Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu
- Jasna Vrečko, strokovna sodelavka v Sektorju za Slovence po svetu, Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu

3. Zunanji strokovnjaki, ki so sodelovali pri pripravi dela ali celotnega gradiva:

/

4. Predstavniki vlade, ki bodo sodelovali pri delu državnega zbora:

/

5. Kratek povzetek gradiva:

/

6. Presoja posledic za:

a)	javnofinančna sredstva nad 40.000 EUR v tekočem in naslednjih treh letih	NE
b)	usklajenost slovenskega pravnega reda s pravnim redom Evropske unije	DA
c)	administrativne posledice	NE
č)	gospodarstvo, zlasti mala in srednja podjetja ter konkurenčnost podjetij	NE
d)	okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki	NE
e)	socialno področje	NE
f)	dokumente razvojnega načrtovanja: – nacionalne dokumente razvojnega načrtovanja – razvojne politike na ravni programov po strukturi razvojne klasifikacije programskega proračuna – razvojne dokumente Evropske unije in mednarodnih organizacij	NE

7.a Predstavitev ocene finančnih posledic nad 40.000 EUR: /

I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu

	Tekoče leto (t)	t + 1	t + 2	t + 3
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (**–**) prihodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (**–**) prihodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (**–**) odhodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (**–**) odhodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) obveznosti za druga javnofinančna sredstva				

II. Finančne posledice za državni proračun

II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:

Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ				

II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:

Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ				

II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:		
Novi prihodki	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ		

OBRAZLOŽITEV:

I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu

V zvezi s predlaganim vladnim gradivom se navedejo predvidene spremembe (povečanje, zmanjšanje):

- prihodkov državnega proračuna in občinskih proračunov,
- odhodkov državnega proračuna, ki niso načrtovani na ukrepih oziroma projektih sprejetih proračunov,
- obveznosti za druga javnofinančna sredstva (drugi viri), ki niso načrtovana na ukrepih oziroma projektih sprejetih proračunov.

II. Finančne posledice za državni proračun

Prikazane morajo biti finančne posledice za državni proračun, ki so na proračunskih postavkah načrtovane v dinamiki projektov oziroma ukrepov:

II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:

Navedejo se proračunski uporabnik, ki financira projekt oziroma ukrep; projekt oziroma ukrep, s katerim se bodo dosegli cilji vladnega gradiva, in proračunske postavke (kot proračunski vir financiranja), na katerih so v celoti ali delno zagotovljene pravice porabe (v tem primeru je nujna povezava s točko II.b). Pri uvrstitvi novega projekta oziroma ukrepa v načrt razvojnih programov se navedejo:

- proračunski uporabnik, ki bo financiral novi projekt oziroma ukrep,
- projekt oziroma ukrep, s katerim se bodo dosegli cilji vladnega gradiva, in
- proračunske postavke.

Za zagotovitev pravic porabe na proračunskih postavkah, s katerih se bo financiral novi projekt oziroma ukrep, je treba izpolniti tudi točko II.b, saj je za novi projekt oziroma ukrep mogoče zagotoviti pravice porabe le s prerazporeditvijo s proračunskih postavk, s katerih se financirajo že sprejeti oziroma veljavni projekti in ukrepi.

II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:

Navedejo se proračunski uporabniki, sprejeti (veljavni) ukrepi oziroma projekti, ki jih proračunski uporabnik izvaja, in proračunske postavke tega proračunskega uporabnika, ki so v dinamiki teh projektov oziroma ukrepov ter s katerih se bodo s prerazporeditvijo zagotovile pravice porabe za dodatne aktivnosti pri obstoječih projektih oziroma ukrepih ali novih projektih oziroma ukrepih, navedenih v točki II.a.

II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:

Če se povečani odhodki (pravice porabe) ne bodo zagotovili tako, kot je določeno v točkah II.a in II.b, je povečanje odhodkov in izdatkov proračuna mogoče na podlagi zakona, ki ureja izvrševanje državnega proračuna (npr. priliv namenskih sredstev EU). Ukrepanje ob zmanjšanju prihodkov in prejemkov proračuna je določeno z zakonom, ki ureja javne finance, in zakonom, ki ureja izvrševanje državnega proračuna.

7.b Predstavitev ocene finančnih posledic pod 40.000 EUR:

Kratka obrazložitev

Gradivo nima finančnih posledic.

8. Predstavitev sodelovanja z združenji občin:

Vsebina predloženega gradiva (predpisa) vpliva na: – pristojnosti občin, – delovanje občin, - financiranje občin.	NE

Gradivo (predpis) je bilo poslano v mnenje:
- Skupnosti občin Slovenije SOS: DA/NE
- Združenju občin Slovenije ZOS: DA/NE
- Združenju mestnih občin Slovenije ZMOS: DA/NE

Predlogi in pripombe združenj so bili upoštevani:
- v celoti,
- večinoma,
- delno,
- niso bili upoštevani.

Bistveni predlogi in pripombe, ki niso bili upoštevani.

9. Predstavitev sodelovanja javnosti:

Gradivo je bilo predhodno objavljeno na spletni strani predlagatelja:	NE

Ko se pripravlja informacija za vlado, objava vsebine takih gradiv na spletni strani ni potrebna.

(Če je odgovor DA, navedite:
Datum objave: ……
V razpravo so bili vključeni:
- nevladne organizacije,
- predstavniki zainteresirane javnosti,
- predstavniki strokovne javnosti.
- .

Mnenja, predlogi in pripombe z navedbo predlagateljev (imen in priimkov fizičnih oseb, ki niso poslovni subjekti, ne navajajte):

Upoštevani so bili:
- v celoti,
- večinoma,
- delno,
- niso bili upoštevani.

Bistvena mnenja, predlogi in pripombe, ki niso bili upoštevani, ter razlogi za neupoštevanje:

Poročilo je bilo dano ……..

Javnost je bila vključena v pripravo gradiva v skladu z Zakonom o …, kar je navedeno v predlogu predpisa.)

Suzana Lep Šimenko
ministrica

DOKUMENT JE ELEKTRONSKO PODPISAN!
Podpisnik: Suzana Lep Šimenko
Izdajatelj certifikata: SI-PASS-CA
Številka certifikata: 00BC1A4C040000000057592813
Potek veljavnosti: 11. 06. 2031
Čas podpisa: 17. 11. 2026 09:41
Št. dokumenta: 53010-6/2026-1537-18

Poročilo o obisku državne sekretarke za Slovence v zamejstvu in po svetu dr. Helene Jaklitsch v Argentini, Čilu in Urugvaju v času od 9. do 19. oktobra 2026

Državna sekretarka za Slovence v zamejstvu in po svetu dr. Helena Jaklitsch je v času od 9. do 19. oktobra 2026 obiskala slovenske skupnosti v Argentini, Čilu in Urugvaju. Namen obiska je bil krepitev vezi med Republiko Slovenijo in slovenskimi skupnostmi v Južni Ameriki, seznanitev z njihovim delovanjem ter pogovori o možnostih nadaljnjega sodelovanja na področjih ohranjanja slovenskega jezika, kulture in narodne identitete, izobraževanja, povezovanja mladih ter gospodarstva. Državno sekretarko je na obisku večino časa spremljala veleposlanica Republike Slovenije v Buenos Airesu Tina Vodnik.

Na podlagi ugotovitev obiska bi bilo smiselno z njegovimi ključnimi poudarki seznaniti pristojna ministrstva ter spodbuditi nadaljnje medresorsko sodelovanje, zlasti na naslednjih področjih:

- **Podpora slovenskemu šolstvu v Argentini:** z Ministrstvom za izobraževanje, znanost in mladino bi bilo treba preučiti možnost napotitve učitelja iz Slovenije v Argentino, ki bi tamkajšnjim slovenskim šolam pomagal pri poučevanju slovenščine kot drugega oziroma tujega jezika. Obenem bi bilo potrebno okrepiti strokovno podporo učiteljem, tako z dodatnimi usposabljanji v Sloveniji in Argentini kot preko spleta, ter jim zagotoviti sodobna učna gradiva, prilagojena poučevanju slovenščine kot drugega oziroma tujega jeziku.
- **Krepitev sodelovanja na področju šolstva, znanosti ter inovacij in raziskav:** z Ministrstvom za izobraževanje, znanost in mladino ter Ministrstvom za zunanje in evropske zadeve bi bilo smiselno spodbuditi sklenitev dodatnih in uresničevanje že sklenjenih sporazumov na tem področju med Slovenijo in državami Južne Amerike ter njihovimi visokošolskimi in raziskovalnimi ustanovami, zlasti z vzpostavljanjem študentskih in profesorskih izmenjav ter skupnih projektov. Hkrati bi veljalo razvijati možnosti za tesnejše povezovanje mladih slovenskih korenin s Slovenijo preko študijskih izmenjav, štipendij, raziskovalnih obiskov in drugih oblik pridobivanja izkušenj v Sloveniji.
- **Spodbujanje gospodarskega sodelovanja:** s pristojnim Ministrstvom za gospodarstvo, delo in šport bi veljalo okrepiti prizadevanja za povezovanje slovenskih in južnoameriških podjetij ter podporo slovenskim gospodarskim zbornicam in poslovnim mrežam tako v Južni Ameriki kot drugod po svetu. Obenem bi bilo smiselno bolje izkoristiti poznavanje lokalnih okolij, poslovne in druge strokovne povezave ter izkušnje, ki jih premorejo uspešni posamezniki slovenskega rodu po svetu.
- **Pospešitev postopkov imenovanja častnih konzulov Republike Slovenije:** pristojno Ministrstvo za zunanje in evropske zadeve naj okrepi prizadevanja za odpravo zastojev in pospešitev postopkov imenovanja častnih konzulov Republike Slovenije v državah Južne Amerike. Posebno pozornost naj nameni Argentini, kjer se postopki že dlje časa soočajo z velikimi zamudami. Obenem naj preveri stanje odprtih postopkov tudi v drugih državah regije ter si v sodelovanju s pristojnimi tujimi institucijami prizadeva za njihovo čimprejšnjo zaključitev. Učinkovita mreža častnih konzulatov je pomembna tako za krepitev dvostranskih odnosov kot za povezovanje s slovenskimi skupnostmi in lokalnimi okolji ter zagotavljanje podpore slovenskim državljanom.

Obisk se je začel 9. oktobra v Buenos Airesu, kjer se je državna sekretarka srečala s Tonetom Marinom, prorektorjem zasebne univerze Universidad del CEMA (UCEMA), direktorjem njene ekonomske fakultete in uglednim argentinskim poslovnežem slovenskega rodu. Na sestanku je bilo prisotnih tudi več študentov in zaposlenih na UCEMA, ki so prav tako slovenskega rodu. Pogovor je bil namenjen možnostim sodelovanja med argentinskimi in slovenskimi visokošolskimi ustanovami, zlasti na področju študentskih izmenjav. Sporazum o sodelovanju med UCEMA in Ekonomsko fakulteto Univerze v Ljubljani je že sklenjen, a na njegovi podlagi je doslej prišlo le do posameznih obiskov slovenskih profesorjev na UCEMA, zato je pomemben naslednji korak njegova uresničitev v obliki konkretnih

študentskih izmenjav in drugih skupnih dejavnosti. Srečanje je pokazalo, kako lahko posamezniki slovenskega rodu, ki so uspešni v akademskem in poslovnem okolju, pomembno prispevajo k povezovanju Slovenije z državo, v kateri živijo. Marin je med drugim izpostavil tudi velik interes mladih argentinskih Slovencev za sodelovanje v štipendijskem programu društva ASEF, ki mladim slovenskih korenin omogoča 10-tedenski raziskovalni ali delovni obisk na slovenskih univerzah, v podjetjih in raziskovalnih inštitutih. Pozval je tudi k izvajanju sporazuma o t. i. delovnih počitnicah, ki sta ga Argentina in Slovenija podpisali, a ni doslej nikoli zares zaživel.

V nadaljevanju je državna sekretarka obiskala humanitarni projekt Akamasoa Argentina v kraju Lima v provinci Buenos Aires, ki je nastal po zgledu projekta (solidarnostnega mesta) na Madagaskarju. Tega je ustanovil v Argentini rojeni misijonar slovenskega rodu Pedro Opeka. Seznanila se je z delovanjem skupnosti, ki ljudem v socialno težkih razmerah zagotavlja dostojnejše bivanje, izobraževanje in možnosti za delo. V naselju trenutno živi dobrih 130 ljudi, med njimi je okoli 50 otrok. Ob ogledu stanovanjskih objektov, šole in cerkve se je skupaj z drugimi člani delegacije in sodelavci veleposlaništva udeležila prostovoljne delovne akcije ter pomagala pri pleskanju stanovanjskih prostorov. Obisk je izpostavil pomen solidarnosti in družbene odgovornosti ter tudi velik prispevek posameznikov slovenskega rodu in slovenskega veleposlaništva v Buenos Airesu k projektu Akamasoa Argentina.

V popoldanskem času se je državna sekretarka srečala s predsedniki osmih slovenskih društev iz različnih delov Argentine in Urugvaja ter se udeležila sprejema za slovensko skupnost in častne konzule v rezidenci veleposlanice. Predstavniki društev so predstavili svoje dejavnosti, izzive in pričakovanja. Kot osrednje težave so izpostavili zmanjševanje članstva, zlasti med mladimi, staranje aktivnih članov ter vprašanje, kako zagotoviti nadaljnje delovanje organizacij in prenos slovenskega jezika ter kulture na mlajše generacije. Kljub težavam društva ohranjajo različne kulturne, družabne, športne in izobraževalne dejavnosti, med drugim folkloro, petje, radijske oddaje in učenje slovenskega jezika. Srečanje je bilo pomembno tudi za izmenjavo izkušenj med društvi, mreženje in krepitev njihovega medsebojnega sodelovanja. Slednje se je sicer v zadnjih letih občutno povečalo, kar je državna sekretarka posebej pozdravila.

Drugi dan obiska, 10. oktobra, je državna sekretarka obiskala društvo Slovenska Pristava v Castelarju, kjer deluje sobotna šola dr. Franceta Prešerna, ter Slovenski dom San Martin z Rožmanovo šolo. Obe šoli sta jo sprejeli s prisrčnim, glasbeno in slovensko obarvanim kulturnim programom, ki so ga pripravili učenci. Prešernovo šolo sicer trenutno obiskuje 43 učencev, zaradi česar je največja slovenska šola v Argentini, Rožmanovo šolo pa približno 20 učencev. Obisk je pokazal, da slovenske šole kljub zahtevnim razmeram uspešno ohranjajo zanimanje za slovenski jezik, kulturo in običaje. Poleg otrok se slovenščine učijo tudi odrasli, med njimi partnerji argentinskih Slovencev, ki prihajajo iz špansko govorečega okolja.

V nadaljevanju se je državna sekretarka v Slovenski hiši v Buenos Airesu v ločenih sestankih srečala s predstavniki Slovenskega dušnega pastirstva, Slovenske kulturne akcije ter z učenci in učitelji Slovenskega srednješolskega tečaja ravnatelja Marka Bajuka, na koncu pa še z upravnim odborom krovne organizacije Zedinjena Slovenija in predsedniki posameznih slovenskih domov v Buenos Airesu. Pogovori so bili namenjeni prihodnosti slovenskega društvenega življenja v Argentini, delovanju kulturnih in verskih ustanov ter izobraževanju. Sogovorniki so se strinjali, da je slovenska skupnost v Argentini pred velikimi izzivi, ki terjajo skupen premislek in rešitve. Napočil je čas za spremembe, saj nekaterih stvari ni mogoče ustaviti, temveč se jim je treba prilagoditi, da bi skupnost lahko preživela.

Posebna pozornost je bila namenjena slovenskemu šolstvu, ki poleg cerkve predstavlja enega od stebrov skupnosti. Ob vse manjšem številu učencev in vse slabšem predznanju slovenskega jezika se učitelji srečujejo s potrebo po prilagajanju učnih vsebin in metod poučevanja. Če so v sobotnih šolah nekoč poučevali predmete v slovenskem jeziku, kot so verouk, slovenska zgodovina in književnost, zdaj učijo otroke predvsem slovenski jezik, zato gre vse bolj za učenje slovenščine kot drugega ali tujega

jezika, kar pa od učiteljev terja povsem drugačne pristope, znanja in metode poučevanja. Kot so poudarili učitelji, želijo pouk prilagoditi znanju in interesom otrok in mladih, da se bodo v slovenskih šolah počutili sprejete ter se bodo lahko učili z veseljem. Od države Slovenije si želijo več strokovne podpore učiteljem (pogostejši seminarji za učitelje v Sloveniji, izobraževanja prek spleta in tudi v Argentini, krepitev sodelovanja s Centrom za slovenščino kot drugi in tuji jezik na Filozofski fakulteti UL) in sodobnih učnih gradiv (učbenik in delovni zvezki, knjige, slovarji, spletne vsebine). Izpostavili so tudi velik pomen stikov med mladimi v Argentini in Sloveniji, ne le v obliki obiskov in srečanj v živo, ampak tudi prek spleta, na primer na ravni šol. V pogovorih z mladimi in predstavniki mladinskih organizacij je bilo poudarjeno, da je za prihodnost slovenske skupnosti ključno, da mladi v društvih in domovih prepoznajo prostor za svoje dejavnosti in interese, tako da bodo tja še naprej radi prihajali, se družili, zabavali, sklepali prijateljstva. Vodstva domov morajo zato prisluhniti mladim, upoštevati njihove želje ter jih vključiti v vodstvene oziroma odločevalske strukture. Na sestankih je bil večkrat izpostavljen tudi pomen krepitve sodelovanja in pomoči med posameznimi domovi, saj bodo skupaj močnejši in se bodo lažje spopadli z izzivi prihodnosti.

V nedeljo, 11. oktobra, se je državna sekretarka udeležila praznovanja 70-letnice Našega doma v San Justu, največjega in enega najdejavnejših slovenskih domov v Argentini. Dom šteje približno 900 članov, pod njegovim okriljem pa delujejo šola, pevski zbor, folklorna skupina Mladika, mladinske skupine, društvo upokojencev Slovenski kotiček in druge dejavnosti. Slavnostna prireditev je potekala pod geslom »Zvesti našim koreninam, gradimo prihodnost« in poudarila pomen medgeneracijskega povezovanja ter ohranjanja slovenske dediščine. Kot je poudaril predsednik Našega doma Mariano Godec, ne gre za dve ločeni nalogi, ampak ravno nasprotno – prihodnost lahko in moramo graditi na tem, kar imamo in kar so nam dali naši predniki. Naša dolžnost je, da znamo njihovo delo nadaljevati ter da bomo njihovo dediščino znali prenesti na svoje otroke. Ob tej priložnosti je državna sekretarka zbrane tudi nagovorila ter v imenu ministrice za Slovence v zamejstvu in po svetu Suzane Lep Šimenko podelila priznanja urada Našemu domu San Justo ob 70-letnici delovanja, Balantičevi šoli ob 75-letnici, tedniku Svobodna Slovenija ob 85-letnici izhajanja ter posameznikom za njihov prispevek k ohranjanju slovenstva v Argentini, med drugim tudi Tonetu Oblaku, ki je ob uspešni poslovni karieri dolga desetletja nesebično ter aktivno sooblikoval slovensko skupnost Našega doma V okviru obiska Našega doma se je ločeno sestala tudi s predstavnicami folklorne skupine Mladika ter s člani pastoralnega sveta doma. Pred slovesnostjo v Našem domu je državna sekretarka obiskala tudi Slovensko podporno društvo Triglav v Buenos Airesu in se sestala s predstavniki t. i. skupine Triglav Cultura. Njihov cilj je ponovno oživiti slovenske kulturne dejavnosti v društvu, potem ko je to v minulih letih pristalo v argentinskih rokah in danes bolj ali manj deluje le še kot argentinski športni klub.

Četrti dan obiska, 12. oktobra, je državna sekretarka obiskala Santiago de Chile, kjer se je srečala s častnim konzulom Republike Slovenije Žigo Legvartom, predstavniki slovenske skupnosti in pobudniki ustanavljanja Slovensko-čilske gospodarske zbornice. Po neuradnih ocenah v Čilu živi približno 300 Slovencev in njihovih potomcev, od katerih jih je v slovenski skupnosti dejavnih okoli 50 do 70. Predstavniki nastajajoče gospodarske zbornice so državni sekretarki predstavili že pripravljeni statut zbornice, načrt dela ter tudi že vzpostavljene stike s slovenskimi in čilskimi gospodarskimi subjekti. Zbornica želi spodbujati gospodarsko sodelovanje med državama, povezovati gospodarstvenike ter razvijati regionalne povezave s slovenskimi poslovnimi organizacijami v drugih državah Južne Amerike. Državna sekretarka je pobudi izrazila podporo in poudarila pomen povezovanja slovenskih podjetij ter ustvarjanja novih priložnosti za sodelovanje.

Na srečanju s slovensko skupnostjo – v Čilu trenutno obstajata dve slovenski društvi, Čilsko-slovenska skupnost in novejše društvo Naša Slovenija, ustanovljeno leta 2025 – je bilo med drugim izpostavljeno vprašanje vključevanja mladih, ohranjanja vezi s Slovenijo v številčno majhni in razmeroma slabo povezani skupnosti ter učenja slovenskega jezika, za kar obstaja precejšen interes. Srečanja, kjer je državna sekretarka zbrane tudi nagovorila, se je sicer udeležilo okoli 40 ljudi slovenskih korenin, kar je glede na okoliščine – velikost skupnosti in njeno relativno slabo povezanost – veliko. Vabilu so se odzvali tako pripadniki starejše kot mlajše generacije, člani obeh društev, novodobni priseljenci in potomci

slovenskih priseljencev v prvi, drugi in tretji generaciji, mnogi so bili prvič v stiku s širšo slovensko skupnostjo v Čilu, številni se med seboj niso poznali. Ocenjujemo, da je dal obisk državne sekretarke pomemben zagon za nadaljnje povezovanje, ki ga bomo na uradu pozorno spremljali in spodbujali.

V nadaljevanju obiska Argentine je državna sekretarka obiskala Mendozo, kjer se je srečala s predstavniki Društva Slovencev v Mendozi ter slovenskih izobraževalnih in drugih ustanov. Društvo že več kot 75 let povezuje slovenske rojake in njihove potomce ter ima pomembno vlogo pri ohranjanju slovenske kulture, jezika in običajev v tem delu Argentine. Njegove dejavnosti obsegajo visokokakovostno pevsko in folklorno ustvarjanje, delo z mladimi, planinstvo ter različne kulturne in družabne prireditve. V tamkajšnjem slovenskem domu je državno sekretarko toplo sprejelo lepo število Slovencev in njihovih potomcev, ki so ji pripravili odličen, kulturni program, poln ljubezni do domovine. Obisk je pokazal, da društvo kljub generacijskim spremembam ohranja dejavno vlogo v skupnosti in skuša slovensko dediščino približati tudi mlajšim članom.

Na ločenem srečanju z dušnim pastirjem Gašperjem Maukom in učiteljicami slovenske sobotne šole sv. Cirila in Metoda, ki že od samega začetka deluje v okviru društva, je beseda tekla o izzivih pri zagotavljanju ustrezne duhovne oskrbe v slovenski skupnosti v Mendozi ter pri poučevanju in ohranjanju slovenskega jezika. Srečanju z Maukom sta se tako pridružila semeniščnika Erik Oblak in Tomaž Grohar, oba iz slovenske skupnosti v Buenos Airesu, s katerima je državna sekretarka spregovorila o možnosti, da bi bila po posvetitvi za duhovnika napotena v slovensko skupnost. Z učiteljicami sobotne šole je medtem med drugim govorila o možnosti, da bi v Mendozo vsaj za kakšno leto prišla učiteljica iz Slovenije, po možnosti z znanjem španščine ali celo nekdanja članica skupnosti v Argentini, ki bi jim pomagala približati učenje slovenščine kot drugega in tujega jezika oziroma učenje otrok, ki na šolo vse bolj prihajajo brez predznanja slovenskega jezika.

Državna sekretarka je v Mendozi obiskala tudi Slovenski kolegij Antona Martina Slomška in vrtec Angel Varuh, kjer se je z vodilnimi predstavniki šole in njene ustanoviteljice, zasebne Fundacije SLO, pogovarjala o finančnih težavah, v katerih so se znašli v zadnjih letih in so v prvi vrsti posledica težkih gospodarskih in finančnih razmer v Argentini. Obiskala je še častni konzulat RS, kjer se je sestala s častnim konzulom Jožetom Šmonom in kandidatom za novega častnega konzula Pavletom Šmonom, ter uspešno slovensko družinsko lesnopredelovalno podjetje Bajda, ki deluje že 75 let in zaposluje 33 ljudi.

V sredo, 14. oktobra, je državna sekretarka obiskala San Carlos de Bariloche v argentinski Patagoniji, kjer se je srečala s predstavniki slovenske skupnosti – ta naj bi štela okoli 300 ljudi – in Slovenskega planinskega društva. Srečanje je bilo namenjeno predstavitvi njihovega delovanja, zgodovine in aktualnih izzivov ter pogovoru o možnostih za nadaljnje povezovanje z matično domovino. Slovenska skupnost v Bariločah deluje v okolju, ki je geografsko precej oddaljeno od Buenos Airesa, zato so neposredni obiski predstavnikov Slovenije še posebej pomembni za ohranjanje stikov in občutka povezanosti s slovenskim narodnim prostorom. Posebnost te skupnosti je, da slovenščina tam resnično ostaja živ pogovorni jezik tudi med mlajšimi generacijami, za kar jim je državna sekretarka izrekla poseben poklon. Ob tej priložnosti je izročila priznanje slovenski šoli Jakoba Aljaža, ki letos praznuje 65-letnico delovanja. Po nekajletnem premoru zaradi premajhnega števila otrok je šola leta 2023 ponovno zaživela in trenutno šteje deset otrok.

Po vrnitvi v Buenos Aires se je državna sekretarka 15. oktobra udeležila praznovanja pete obletnice Slovensko-argentinske gospodarske zbornice SLOAR. Na srečanju z vodstvom in člani zbornice so bile predstavljene njene dejavnosti, dosežki in načrti za nadaljnje povezovanje slovenskih in argentinskih gospodarstvenikov. Zbornica predstavlja pomembno platformo za izmenjavo poslovnih izkušenj, navezovanje stikov in spodbujanje gospodarskega sodelovanja med državama. V pogovorih je bil izpostavljen tudi pomen posameznikov slovenskega rodu, ki so v Argentini gospodarsko uspešni ter lahko s svojim znanjem, poslovnimi povezavami in poznavanjem obeh okolij prispevajo k odpiranju novih priložnosti za slovenska podjetja. Gospodarsko povezovanje je tako pomembno dopolnilo tradicionalnim

kulturnim in izobraževalnim vezem ter lahko predstavlja tudi način, kako slovensko poreklo približati mlajšim generacijam. Na dogodku je državna sekretarka podelila tri priznanja urada za prispevek h gospodarskemu povezovanju ter ohranjanju slovenstva v Argentini – zbornici, njenemu prvemu in donedavnemu predsedniku Martinu Križu ter častnemu predsedniku SLOAR in častnemu konzulu RS v Buenos Airesu Hernánu Zupanu.

V petek, 16. oktobra, je državna sekretarka obiskala Montevideo v Urugvaju, kjer se je srečala s predstavniki Prvega slovenskega prekmurskega društva, ustanovljenega leta 1935. Društvo velja za najstarejše še delujoče slovensko društvo v Južni Ameriki in predstavlja pomemben del zgodovine slovenskega priseljevanja v Urugvaj. Predsednica je gostji v prostorih društva predstavila njegovo preteklost, delovanje in težave, s katerimi se društvo sooča v zadnjih letih. Zaradi staranja članstva in postopne izgube znanja slovenskega jezika je večina nekdanjih dejavnosti zamrla, vendar ostaja prisotna želja po ohranjanju stikov s Slovenijo in slovensko dediščino. Društvo organizira spletni tečaj slovenskega jezika, ohranja pevsko tradicijo ter išče možnosti za ponovno oživitev svojega delovanja. Obisk je pokazal, da je za prihodnost društva pomembno iskanje stika z rojaki, ki danes niso več dejavno vključeni v organizirano skupnost, ter razvijanje dejavnosti, ki bi lahko pritegnile tudi mlajše potomce slovenskih priseljencev.

V okviru obiska Montevidea si je državna sekretarka ogledala tudi luteransko cerkev in šolo Iglesia y Colegio San Pablo, pri ustanovitvi katere so leta 1945 sodelovali slovenski priseljenci. Obiskala je trg, poimenovan po Prvem slovenskem prekmurskem društvu, ter spomenik, posvečen Sloveniji in slovenskim priseljencem, pred katerim je položila šopek rdečih nageljnov. Ti obiski so poudarili zgodovinski prispevek slovenskih priseljencev k razvoju lokalnega okolja in pomen ohranjanja njihove dediščine tudi v času, ko je organizirano slovensko življenje bistveno manj obsežno kot nekoč. Obisk Urugvaja in pred tem Čila je bil posebej pomemben zato, ker je šlo za prvi obisk predstavnika urada v teh državah v zadnjih vsaj dvajsetih letih. Neposreden stik omogoča boljše razumevanje položaja tamkajšnjih skupnosti in pomena vzdrževanja vezi z matično domovino.

V soboto, 17. oktobra, je državna sekretarka nadaljevala obisk slovenskih skupnosti na širšem območju Buenos Airesa. Obiskala je Slovenski dom Carapachay, se srečala z učenci in učitelji Slomškove šole v Ramos Mejíi ter si ogledala Slovensko vas, kjer delujeta Hladnikov dom in Baragova šola. V pogovorih s predstavniki društev, šol in mladine se je seznanila z njihovimi dejavnostmi, načrti in izzivi. Poseben poudarek je bil namenjen pomenu slovenskih domov kot prostorov, v katerih se poleg kulturnih in družabnih dejavnosti ohranjajo tudi jezik, versko izročilo in vezi med generacijami. Šole pri tem predstavljajo eno ključnih možnosti za sistematično spoznavanje slovenskega jezika in kulture, medtem ko domovi zagotavljajo širše okolje za uporabo jezika in vključevanje otrok v življenje skupnosti.

Srečanja so pokazala, da številne organizacije še vedno uspešno delujejo po zaslugi dolgoletnega prostovoljnega dela posameznikov, vendar se soočajo s podobnimi izzivi kot druge slovenske skupnosti v Argentini. Med njimi so zmanjševanje števila aktivnih članov, potreba po vključevanju mladih in prilagajanje dejavnosti generacijam, ki so vse bolj oddaljene od neposredne izkušnje življenja v Sloveniji. Ob koncu dneva se je državna sekretarka srečala z mednarodno priznanim umetnikom slovenskega rodu Marjanom Grumom v La Boci in si ogledala njegov muzej. Obisk je bil priložnost za spoznavanje posameznikovega prispevka k ohranjanju slovenske izseljenske dediščine in zgodovinskega spomina ter za poudarjanje pomena zasebnih pobud, ki dopolnjujejo delo društev in ustanov.

Naslednji dan se je državna sekretarka v Slomškovem domu v Ramos Mejíi udeležila praznovanja materinskega dneva, ki je združilo številne člane slovenske skupnosti. Slomškov dom že približno 65 let povezuje Slovence različnih generacij in šteje okoli 400 članov. Poleg družabnih in kulturnih dogodkov pomembno vlogo namenja tudi šolstvu, mladinskim dejavnostim, petju in ohranjanju slovenskih običajev. Pred praznovanjem, ki se je začelo s sveto mašo, je imela državna sekretarka tudi delovno srečanje s predstavniki različnih sekcij, ki delujejo znotraj tega doma. Z njimi je spregovorila o njihovem delu, organizacijskih izzivih in pričakovanjih glede nadaljnje podpore iz Slovenije. Istega dne je v

Slomškovem domu potekal tudi piknik z nastopom Ansambla Saša Avsenika, ki se ga je udeležilo zelo veliko ljudi, zato je državna sekretarka izkoristila priložnost za druženje in pogovor z njimi. Po koncertu v uglednem kulturnem središču Usina del Arte in množični veselici v Našem domu San Justo je bil to tretji in obenem zadnji večji nastop Avsenikov v Buenos Airesu. To je bil prvi obisk Ansambla Saša Avsenika v Argentini in ker tja ni nikoli pripotoval niti legendarni Ansambel bratov Avsenik, je bil še posebej pomemben in čustveno nabit dogodek. Finančno ga je podprl urad. Praznovanja sta se udeležili tudi dve organizirani skupini iz Slovenij.

V nadaljevanju dneva je državna sekretarka obiskala slovensko skupnost v Berissu, La Plati in Ensenadi ter Slovensko prekmursko podporno društvo Bernal. Medtem ko je bilo prvo ustanovljeno šele leta 2003, drugo deluje že vse od leta 1943, obe pa povezujeta potomce t. i. predvojnih priseljencev. Predstavniki so državno sekretarko res prisrčno sprejeli in ji predstavili svoje delovanje, kulturne in družabne dejavnosti ter prizadevanja za ohranjanje slovenskega izročila v lokalnem okolju. Obisk je pokazal veliko raznolikost slovenske skupnosti v Argentini, kjer se zgodovinske vezi, običaji in organizacijske oblike med posameznimi društvi močno razlikujejo – praviloma so društva, ki povezujejo t. i. predvojno emigracijo, občutno manjša, manj aktivna in slabše organizirana, njihovi člani pa skorajda ne govorijo več slovensko –, a skupno jim vendarle ostaja prizadevanje za ohranjanje slovenske identitete in povezanosti z matično domovino. Tudi v teh skupnostih so bila izpostavljena predvsem vprašanja staranja članstva in upadanja števila aktivnih članov ter potrebe po vključevanju mlajših generacij, ki jo bo treba naslavljati z dejavnostmi, prilagojenimi njihovim interesom in jezikovnim zmožnostim. V obeh društvih so izrazili tudi željo z večjim povezovanjem s slovenskimi domovi v Buenos Airesu.

Obisk v Južni Ameriki je državna sekretarka 19. oktobra sklenila z obiskom zelo uspešnega slovenskega podjetja Oblak Hnos v kraju Virrey del Pino v provinci Buenos Aires. Srečala se je z vodstvom podjetja in se seznanila z njegovim delovanjem ter poslovnimi izkušnjami. Podjetje predstavlja primer uspešnega gospodarskega delovanja posameznikov slovenskega rodu v Argentini in ponazarja možnosti, ki jih za povezovanje med državama ponujajo podjetništvo, znanje in poslovne mreže. Obisk je zaokrožil program, ki je poleg tradicionalnih področij delovanja slovenskih skupnosti zajel tudi gospodarsko sodelovanje kot pomemben element sodobnih odnosov med Slovenijo in državami Južne Amerike.

Zaključek

Obisk je potrdil, da slovenske skupnosti v Argentini, Čilu in Urugvaju kljub generacijskim spremembam in sodobnim izzivom ostajajo pomemben del slovenskega narodnega prostora ter si prizadevajo ohranjati slovenski jezik, kulturo in identiteto. Društva, domovi, šole in verske ustanove imajo pri tem osrednjo vlogo, vendar se številni soočajo z zmanjševanjem članstva, staranjem aktivnih članov, slabšim znanjem slovenskega jezika med mlajšimi generacijami, ki obenem vse bolj izgubljajo živ stik z domovino svojih prednikov, ter vprašanjem dolgoročne kontinuitete delovanja. Spodbudno je, da se znotraj samih skupnosti vse bolj krepi zavedanje, da so spremembe nujne, če želijo zagotoviti nadaljnje delovanje svojih organizacij ter prenesti slovenski jezik, kulturo in identiteto na prihodnje generacije.

Ključni izzivi oziroma področja, ki zahtevajo nadaljnjo pozornost, so naslednji:

- ohranjanje slovenskega jezika in podpora šolstvu, predvsem prilagajanje učnih vsebin in gradiv potrebam otrok in mladih, ki slovenščine pogosto ne uporabljajo v vsakdanjem življenju, ter strokovna podpora učiteljem;
- vključevanje mlajših generacij v delovanje slovenskih društev, domov in drugih organizacij ter razvoj dejavnosti, ki slovensko identiteto povezujejo z njihovimi sodobnimi interesi;
- ohranjanje organiziranega slovenskega življenja in spodbujanje učenja slovenskega jezika v manjših skupnostih, kot sta tisti v Čilu in Urugvaju, kjer so možnosti za redne stike z matično domovino omejene;

- krepitev povezovanja med slovenskimi organizacijami v Južni Ameriki, izmenjava dobrih praks in spodbujanje skupnih kulturnih, izobraževalnih, mladinskih in drugih projektov;
- krepitev sodelovanja na področju gospodarstva in visokega šolstva, pri čemer imajo pomembno vlogo Slovensko-argentinska gospodarska zbornica SLOAR, nastajajoča Slovensko-čilska gospodarska zbornica in drugi slovenski poslovni klubi v regiji ter tudi univerze in uspešni posamezniki slovenskega rodu;
- nadaljnje vzdrževanje neposrednih stikov med Slovenijo in slovenskimi skupnostmi po svetu – tako z obiski iz Slovenije, ki omogočajo boljše razumevanje njihovih dejanskih potreb, utrjevanje zaupanja in odpiranje možnosti za konkretno sodelovanje, kot tudi s širitvijo možnosti za obiske posameznikov slovenskih korenin, še posebej mladih, v matični domovini.

Obisk je prispeval h krepitvi obstoječih vezi med Republiko Slovenijo in slovenskimi skupnostmi v Južni Ameriki ter omogočil neposreden vpogled v njihove dosežke, potrebe in pričakovanja. Pokazal je tudi, da bo treba ob ohranjanju tradicionalnih oblik slovenskega organiziranega življenja več pozornosti nameniti novim generacijam, sodobnim oblikam učenja jezika ter povezovanju kulturnih, izobraževalnih in gospodarskih pobud. Slovenske skupnosti v Argentini, Čilu in Urugvaju predstavljajo pomemben most med Slovenijo in državami, v katerih živijo, zato je njihovo nadaljnje povezovanje z matično domovino pomembno tako za ohranjanje slovenskega jezika in identitete kot za razvoj širših dvostranskih odnosov.